Valtiovarainministeriö NEUVOSTORAPORTTI VM2018-00751

EUS Aaltonen Elisa(VM) 05.12.2018

Asia
ECOFIN-neuvosto 4.12.2018, Bryssel; Yhteenvetoraportti

Kokous
Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 04.12.2018

Eräistä digitaalisista palveluista maksettavaa veroa koskevasta direktiiviesityksestä oli tarkoitus muodostaa neuvostossa yleisnäkemys. Saksa ja Ranska olivat kuitenkin kokouksen alla tehneet yhdessä julkilausuman direktiiviesityksen soveltamisalan kaventamisesta. Julkilausuman johdosta keskusteltiin siitä, voidaanko direktiivin valmistelua vielä jatkaa julkilausumassa ehdotetulla tavalla. Asian käsittelyä jatketaan työryhmätasolla Romanian puheenjohtajuuskaudella.

Neuvostossa käsiteltiin pankkiunionin vahvistamiseen liittyvää pankkipakettia ja yhteistä talletussuojajärjestelmää. Neuvosto hyväksyi Euroopan parlamentin kanssa neuvotellun poliittisen kompromissin pankkipaketista.

Euroryhmä keskusteli euromaiden alustavista talousarviosuunnitelmista ja antoi niitä koskevan julkilausuman. Euroryhmä tuki Italian osalta komission arviota ja suositteli Italiaa tekemään tarvittavat toimenpiteet vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimusten täyttämiseksi.

Laajennetussa euroryhmässä keskusteltiin EMU:n syventämisestä valmistauduttaessa joulukuun eurohuippukokoukseen. Euroryhmä sopi euroryhmän puheenjohtaja Centenon kirjeestä EMU:n syventämiseen liittyvien syksyn valmistelujen tuloksista huippukokoukselle sekä sen ohella ehdotuksista Euroopan vakausmekanismin kehittämiseksi sekä yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteisen varautumisjärjestelyn (backstop) pääelementeiksi.

Eurohuippukokouksen tulevien linjausten mukaisesti euroryhmä on valmis valmistelemaan tarvittavat muutokset EVM-sopimukseen kesäkuuhun 2019 mennessä sekä työskentelemään kaikkien kirjeessä mainittujen asioiden osalta vuoden 2019 alkupuoliskolla.

Digitaalisten palvelujen verotus

Puheenjohtaja kertasi aluksi esityksen käsittelyn vaiheita. Tämän työn johdosta nyt käsillä on kompromissiesitys, jonka pohjalta puheenjohtaja olisi halunnut käydä keskustelua. Saksa ja Ranska olivat kuitenkin tehneet yhteisen julkilausuman uudeksi lähestymistavaksi. Puheenjohtaja pyysi Saksaa

ja Ranskaa esittelemään julkilausumansa. Julkilausumassa direktiivin soveltamisala rajattiin vain mainostuloihin. Lisäksi julkilausumassa mainittiin myöhemmät vähimmäisverotasoon liittyvät ehdotukset sekä direktiivin soveltamisajan aloittaminen 1.1.2021 (mikäli OECD-ratkaisua ei ole implementoitu) ja sen soveltamisajan päättäminen vuoteen 2025.

Puheenjohtaja totesi, että on selvää, että Saksan ja Ranskan aloitte julkilausumaksi ei vastaa puheenjohtajan ehdotusta. Suurin osa jäsenmaista oli valmis direktiivin valmistelun jatkamiseen julkilausumassa esitetyllä tavalla. Kriittisiä, ehdotuksen perusteisiin liittyviä ongelmia korostavia huomioita esittivät edelleen Suomi, Irlanti, Ruotsi ja Tanska. Suomi korosti edelleen sitä, että kysymys on globaalista ilmiöstä, johon tulisi löytää globaali ratkaisu, jonka löytyminen on myös Suomen prioriteetti. OECD on luontevin forum tälle keskustelulle ja tässä keskustelussa EU:n tulisi toimia yhdessä. Ranskan ja Saksan aloite rajaisi veron soveltamisalaa, mutta ei poistaisi niitä ongelmia, jotka liittyvät käyttäjien tuomaan lisäarvoon verotuksen perusteena. Suomi lupasi toimia asiassa rakentavasti ja arvioida tulevia ehdotuksia. Suomella on kuitenkin edelleen merkittäviä huolia ehdotuksen suhteen.

Komission mukaan käsillä oleva puheenjohtajan ehdotus on hyvä kompromissi. Mikäli Ranskan ja Saksan aloitteen mukaisesti edetään, tulee esitystä muokata merkittävästi. Komissio ei aio tehdä uutta ehdotusta, mutta KOM on valmis avustamaan Neuvostoa, jotta uusi kompromissiehdotus saadaan tehdyksi vuoden alkupuolella niin, että se voidaan hyväksyä maaliskuussa.

Puheenjohtaja totesi keskustelukierroksen päätteeksi, että asiantuntijoita pyydetään nyt ryhtymään työhön uuden esityksen aikaansaamiseksi.

Pankkiunionin vahvistamien, pankkipaketti

Puheenjohtaja kertasi pankkipaketin vaiheet marraskuusta 2016 tähän päivään asti. Neuvottelut Euroopan parlamentin kanssa osoittautuivat vaikeiksi, mutta nyt suurin osa asioista on saatu sovittua. Keskustelussa eräät jäsenvaltiot huomauttivat riskien vähentämisen olevan vielä riittämättömällä tasolla ja kesken (Hollanti, Viro, Suomi, Ruotsi, Tanska ja Belgia). Lisäksi korostettiin juridisten tekstien vaativan vielä työtä ja todettiin eräiden substanssiasioiden, kuten palkitsemisjärjestelmien, olevan vielä kesken. Jäsenvaltiot näkivät tärkeinä muun muassa MREL-asiat sekä riittävän isot subordinoidun velan vähimmäispuskurit, palkitsemisjärjestelmät sekä home-host-viranomaisten tasapainon. Keskustelun jälkeen puheenjohtaja totesi, että neuvosto hyväksyy parlamentin kanssa neuvotellun kompromissin.

Pankkiunionin vahvistaminen, EDIS

Komissio esitteli yhteisen talletussuojajärjestelmän edistymisraporttia. Komissio totesi, että riskin vähentämisessä on saavutettu paljon. Komissio piti tärkeänä, että yhteistä talletussuojajärjestelmää viedään eteenpäin tulevan vuoden aikana. Myös Euroopan keskuspankki piti asiaa tärkeänä. Asiasta ei käyty keskustelua.

Rahoituspalvelujen lainsäädäntöhankkeet

Neuvosto sai tilannekatsauksen komissiolta ja puheenjohtajamaalta rahoitusmarkkinoiden lainsäädäntöhankkeista.

Eurooppalainen ohjausjakso 2019

Komissio esitteli niin sanotun syyspaketin, eli vuotuisen kasvuselvityksen vuodelle 2019, hälytysmekanismiraportin vuodelle 2019 ja luonnoksen euroalueen talouspolitiikan suosituksiksi. Aiheesta ei käyty keskustelua.

Järjestämättömät luotot

Komissio esitteli 28.11.2018 julkaisemansa raportin järjestämättömistä luotoista (NPL) EU:n pankeissa. Komissio totesi, että järjestämättömät luotot ovat EU:n pankeissa keskimäärin vähentyneet, mutta ne muodostavat silti edelleen systeemisen riskin ja uhkan talouskasvulle. Komission mukaan järjestämättömien luottojen vähentämistä on edelleen jatkettava, muun muassa saattamalla voimaan komission ehdotukset. Asiasta ei käyty keskustelua.

Vakaus- ja kasvusopimus, Unkari ja Romania

Neuvosto antoi kesällä 2018 Romanialle ja Unkarille suositukset tehdä tarvittavat toimet, joilla varmistetaan maiden pysyminen keskipitkän aikavälin tavoitteeseen johtavalla sopeutuspolulla. Romanian kohdalla kyseessä on jo toinen ns. merkittävän poikkeaman menettely. Uudet neuvoston suositukset merkittävän poikkeaman korjaamiseksi hyväksyttiin.

Ecofin-aamiainen

Ecofin-aamiaisella keskusteltiin ajankohtaisesta taloustilanteesta ja kuultiin raportti euroryhmän kokouksesta. Lisäksi komissio kertoi lyhyesti tulevasta tiedonannosta euron kansainvälisestä roolista ja Euroopan investointipankki esitteli tiekarttaa Euroopan investointipankin hallinnon uudistamiseksi.

Euroryhmä ja laajennettu euroryhmä 3.12.2018

1. IMF artikla IV -konsultaatio euroalueella

Kansainvälinen valuuttarahasto IMF esitteli arvionsa euroalueen taloudesta ja sen pohjalta käytiin lyhyt näkemysten vaihto. IMF toi esille euroalueen talousnäkymien viimeaikaisen heikkenemisen sekä mittavat rakenneuudistustarpeet. Sen esittämät alasuuntaiset riskit liittyivät korkean velan euromaiden riittämättömään finanssipolitiikan sopeutukseen, kauppajännitteisiin, järjestäytymättömään Brexitiin sekä Italian tilanteen tartuntavaikutusten mahdollisuuteen. EMU:n osalta IMF pitää euroalueen rahoitus- ja pääomamarkkinoiden pirstaleisuutta suurena huolenaiheena ja aikookin keskittyä seuraavalla artikla IV –kierroksella pääomamarkkinaunionin edistämiseen.

2. Kreikka – tiukennetun valvonnan raportti

Kreikan rahoitustukiohjelma päätyi elokuussa 2018, jolloin maa asetettiin neljännesvuosittain tapahtuvan tiukennetun valvonnan piiriin. Euroryhmä sai nyt instituutioilta ensimmäisen raportin valvontakäynnin tuloksista. Kreikan talouskasvun jatkuu hyvänä ja työttömyys jatkaa laskuaan. Kreikka on ylittämässä tälle vuodelle ja ensi vuodelle asetetun 3,5 % perusylijäämätavoitteen.

3. Kypros – ohjelman jälkeinen valvonta

Euroryhmä sai instituutioilta katsauksen Kyproksen rahoitustukiohjelman jälkeisen valvonnan raportin havaintoihin. Kyproksen rahoitustukiohjelma Euroopan vakausmekanismista päättyi maaliskuussa 2016 ja sille maksettiin rahoitustukea 6,3 mrd. euroa. Kyproksen talouskasvu on vahvaa ja maan luottoluokitus nostettiin hiljattain takaisin investointiluokkaan. Kyproksen toiseksi suurimman pankin,

Cyprus Cooperative Bankin pilkkominen, myyntiprosessi ja tukeminen valtion varoilla vakauttivat pankkisektoria.

4. Espanja – ohjelman jälkeinen valvonta

Euroryhmä sai instituutioilta tilannekatsauksen Espanjan pankkitukiohjelman jälkeisen valvontakäynnin tuloksista. Espanja irtautui tukiohjelmastaan tammikuussa 2014. Espanjan tukilainat erääntyvät vuosina 2022-2027, mutta Espanja on maksanut 41,3 mrd. euron rahoitustuesta etuajassa takaisin jo 17,6 mrd. euroa. Espanjan vahvan talouskasvun ennustetaan hieman hidastuvan, mutta pysyvän lähivuosina edelleen EU:n keskiarvon yläpuolella. Pankkisektorin kannattavuus on jatkanut kohentumistaan ja järjestämättömien luottojen määrä on laskenut jo lähelle EU:n keskiarvoa.

5. Euromaiden alustavien talousarviosuunnitelmien arviointi sekä euroalueen budjettitilanne ja näkymät kokonaisuutena

Euroryhmässä keskusteltiin euromaiden alustavista talousarviosuunnitelmista. Komissio antoi 21.11. arvionsa maiden alustavista talousarviosuunnitelmista sekä analyysin euroalueen budjettitilanteesta kokonaisuutena. Euroryhmä sopi alustavia talousarviosuunnitelmia koskevasta julkilausumasta, joka julkaistiin kokouksen jälkeen.

Komission arvion mukaan viisi maata on riskissä olla noudattamatta vakaus- ja kasvusopimusta, minkä lisäksi Italia on ainoana maana erityisen vakavan poikkeaman kategoriassa. Vakaus- ja kasvusopimuksen korjaavassa osassa eli liiallisen alijäämän menettelyssä on tällä hetkellä vain yksi maa, Espanja, joka sekin siirtyy näillä näkymin keväällä 2019 ennaltaehkäisevään osaan. Euroryhmä tuki Italian osalta komission arviota ja suositteli Italiaa tekemään tarvittavat toimenpiteet vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimusten täyttämiseksi. Tuettiin myös dialogia komission Italian viranomaisten välillä. Myös niiden maiden osalta, jotka ovat riskissä olla noudattamatta vakaus- ja kasvusopimusta, pyydettiin harkitsemaan lisätoimia komission havaitsemien riskien vuoksi ja toivotettiin tervetulleeksi maiden sitoumus, että niiden budjetti vuonna 2019 tulee olemaan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimusten mukainen.

Komission arvion mukaan kolme maata noudattaa vakaus- ja kasvusopimusta laajasti ottaen ja niiden osalta euroryhmä toivotti tervetulleeksi sitoumuksen tehdä tarvittavat toimet vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimusten täyttämiseksi. Suomi ja 9 muuta maata noudattavat vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osaa vuosina 2019.

6. Euroryhmän alustava työohjelma alkuvuodelle 2019

Euroryhmässä hyväksytään tavanomaiseen tapaan tulevan puolivuotiskauden alustava työohjelma.

7. Muut asiat

Komissio aikoo julkaista euron kansainvälisen roolin vahvistamiseksi tiedonannon 5.12.. Komissio esitteli tiedonannon keskeistä sisältöä.

Euroryhmän laajennettu kokoonpano:

1. Joulukuun eurohuippukokoukseen valmistelu – EMU:n syventäminen

Euroryhmässä jatkettiin EMU:n syventämisen valmistelua joulukuun eurohuippukokoukseen. Kokouksessa hyväksyttiin euroryhmän puheenjohtaja Centenon kirje syksyn valmistelujen tuloksista

sekä ehdotus (term sheet) Euroopan vakausmekanismin kehittämiseksi ja pääelementit yhteisen kriisinratkaisurahaston (SRF) yhteiseksi varautumisjärjestelyksi (ns. common backstop).

EVM:n kehittäminen

Euroryhmän saavutti yhteisymmärryksen joulukuun eurohuippukokoukselle esiteltävistä ehdotuksista Euroopan vakausmekanismin (EVM) kehittämiseksi ml. riskiarviot ja ennaltaehkäisy, aseman ja työnjaon vahvistaminen suhteessa komissioon, tuen maksamisen edellytykset ja ennakollisten välineiden tehokkuuden parantaminen.

EVM:n ennakollisten välineiden käytettävyyden ja tehokkuuden parantamiseksi sovittiin, että ennakollisen PCCL-välineen (Precautionary Conditioned Credit Line) myöntämisen ennakkoehtoja kiristetään vastineena tuen voimassaolon aikaisen ehdollisuuden keventämiselle. Sovittiin myös EVM:n ennakollisen rahoitustuen korkomarginaaleihin tehtävistä muutoksista. Hinnoittelussa korkomarginaali on 35 peruspistettä. Siihen tehdään 50 peruspisteen korotus, jos laina-aikaa pidennetään lainan myöntämishetkellä sovitusta. Jos ennakollista rahoitustukea saanut maa ei enää noudata myöntämisen ennakkoehtoja, maa ei voi tehdä uusia nostoja ja jo nostettujen lainaerien korkomarginaalia korotettaan 50 peruspistettä ja puolen vuoden kuluttua edelleen 65 peruspistettä.

Sovittiin myös velkakestävyyttä vahvistavista toimista ml. velkakestävyysanalyysit ja lainojen takaisinmaksukyvyn arviointi, velkajärjestelyt ja sitä tukevat toimet vahvistettujen yhteistoimintalausekkeiden (CAC:ien) avulla, josta lisätään mainita EVM-sopimukseen.

Pankkiunionin kehittäminen

Sovittiin keskeiset yksityiskohdat yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteisen varautumisjärjestelyn operationalisoinnista. Yhteisen varautumisjärjestelyn tulee olla fiskaalisesti neutraali keskipitkällä aikavälillä ja edelleen vahvistaa pankkiunionin uskottavuutta. Sen aikaistettu käyttöönotto on mahdollista, jos riskien vähentämisessä on edistytty riittävästi. Edistystä arvioidaan vuonna 2020. Sovittiin, että yritetään löytää yhteisymmärrystä rajatuista yhteiseen kriisinratkaisurahastoon liittyvän valtiosopimuksen (ns. IGA-sopimus) muutoksista.

Yhteinen varautumisjärjestelmä tulee kesäkuun linjausten mukaisesti EVM:stä. Siihen liittyvä päätöksenteko on yksimielistä normaalitilanteissa ja lisäksi yritetään löytää yhteisymmärrys jonkinlaisesta hätätilamenettelystä EVM-sopimuksen pohjalta kunnioittaen kansallisen lainsäädännön (ml. perustuslain) rajoitteita.

Eurohuippukokous totesi kesäkuussa 2018, että olisi käynnistettävä työ tiekartan laatimiseksi yhteistä talletussuojaa koskevien poliittisten neuvottelujen aloittamisesta. Nyt todettiin, että tarvitaan vielä lisää teknistä työtä ja perustetaan korkean tason työryhmä valmistelemaan jatkoaskeleita. Työryhmän tulee raportoida työstä kesäkuussa 2019.

Kriisihallintoon asetetulle pankille myönnettävään maksuvalmiusrahoitukseen liittyen euroryhmässä on laajaa tukea sille, että nykyistä järjestelmää tulee kehittää tehokkaammaksi. Lisää työtä tullaan tämän suhteen tekemään alkuvuodesta 2019.

Mahdolliset euroalueen budjettivälineet

Euroryhmä keskusteli mahdollisista uusista budjettivälineistä euroalueen vahvistamiseksi. Keskusteluissa on ollut ehdotukset komissiolta sekä Saksasta ja Ranskasta. Saksa ja Ranska ehdottivat euroalueen budjettia, joka olisi osa EU-budjettia. Sen koon määrittelisivät valtioiden päämiehet monivuotisen rahoituskehyksen (MFF) yhteydessä. Tulevan joulukuun eurohuippukokouksen

mandaatin mukaisesti voi työ tällaisen konvergenssia ja kilpailukykyä tukevan välineen suunnittelun, toimeenpanon ja aikatauluttamisen osalta edetä. Keskustelussa oli myös vakautusjärjestelyn mahdolliset ominaisuudet, ml. työttömyysvakuutusjärjestelmä. Sen tarpeellisuudesta tai muodosta ei saavutettu yhteistä näkemystä. Keskustelut jatkuvat teknisellä tasolla.

Jatkotyö

Tulevan joulukuun eurohuippukokouksen linjausten mukaisesti euroryhmä on valmis valmistelemaan tarvittavat muutokset EVM-sopimukseen kesäkuuhun 2019 mennessä sekä työskentelemään kaikkien kirjeessä mainittujen asioiden osalta vuoden 2019 alkupuoliskolla.

Suomen edustajat

Valtionvarainministeri Petteri Orpo, Pysyvä edustaja Marja Rislakki (EUE), AVS Tuomas Saarenheimo (VM), Suomen valtuuskunta

Liitteet

Viite

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi